

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců JUDr. Romana Fialy, JUDr. Michala Mazance, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu senátu č. 31 Krajského soudu v Brně na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a senátem č. 35 Krajského soudu v Brně, a dalších účastníků sporu vedeného před senátem č. 31 Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 31 A 23/2013, ve věci žaloby proti správnímu orgánu o nezapsání záznamu vlastnického práva do katastru nemovitostí: žalobců a) **B. S.**, 2 W. C., b) **T. K.**, c) **M. A. E. Ko.**, a d) **M. Ko.**, zastoupených Vratislavem Pěchotou Jr., Esq., advokátem, se sídlem Spojené státy americké, New York, 225 West 34th Street, 14 Penn Plaza, a žalovaného **Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město**, se sídlem v Brně, Moravské náměstí 1/1,

t a k t o :

Příslušný vydat rozhodnutí ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 31 A 23/2013 **je soud ve správním soudnictví.**

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným dne 22. 5. 2013 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), se senát č. 31 (specializovaný senát pro věci správního soudnictví) Krajského soudu v Brně domáhá, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc, vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb., mezi ním a senátem civilního soudního oddělení č. 35 téhož soudu ve věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 31 A 23/2013, týkající se žaloby proti správnímu orgánu o nezapsání záznamu vlastnictví do katastru nemovitostí.

Z předloženého soudního spisu vyplynuly následující skutečnosti:

Rozsudky Městského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2010, č. j. 39 C 129/2005 - 515, a Krajského soudu v Brně ze dne 18. 10. 2012, č. j. 18 Co 217/2011-833, bylo určeno, že

žalobci jsou vlastníky nemovitostí specifikovaných ve výrocích těchto rozsudků. Obě rozhodnutí byla doručena žalovanému za účelem zápisu vlastnických práv do katastru nemovitostí. V dopise ze dne 4. 2. 2013 (č. j. Z-2110/2013-702) adresovaném Městskému soudu v Brně žalovaný uvedl, že žalobci jsou vlastníky částí pozemků, aniž by byly vymezeny geometrickým plánem, navíc část předmětných pozemků je ve vlastnictví osob, které nebyly účastníky soudního řízení, a není tak dodržen § 8 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem (dále jen „zákon č. 265/1992 Sb.“), neboť podání nenavazuje na dosavadní zápisy v katastru. Žalovaný proto záznam neprovedl. Následně postoupily oba předmětné rozsudky žalovanému také žalobci, načež žalovaný reagoval dopisem ze dne 14. 2. 2013 (č. j. Z-3093/2013-702) s totožným obsahem jako v případě odpovědi Městskému soudu v Brně. Na základě dalšího podnětu žalobců žalovaný provedl záznam vlastnických práv k části předmětných nemovitostí, o čemž žalobce informoval dopisem ze dne 22. 4. 2013. U zbylých nemovitostí záznam však znovu odmítl provést a požadoval doložení příslušného geometrického plánu.

Dne 29. 4. 2013 podali žalobci ke Krajskému soudu v Brně žalobu „*proti správnímu úřadu podle § 249 (2) o. s. ř. o nezapsání záznamu vlastnictví spojen[ou] s návrhem na zapsání poznámky spornosti u doposud neoznačených pozemků*“, kterou se domáhají toho, aby krajský soud oba dopisy žalovaného (jež označují jako rozhodnutí) zrušil a nahradil je vlastním rozhodnutím, jímž se do katastru nemovitostí zapisuje jejich vlastnické právo u dosud nezapsaných nemovitostí.

Řízení o této žalobě bylo původně přiděleno k vyřízení senátu civilního oddělení Krajského soudu v Brně, ten však přípisem (č. l. 24 spisu krajského soudu) nařídil věc předat na úsek správního soudnictví téhož soudu. K pokynu uvedl, že se nejedná o žalobu ve věci vkladu práva k nemovitostem, ke které by byl podle § 249 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), příslušný krajský soud v občanském soudním řízení, ale jedná se o žalobu, k jejímuž projednání je příslušný soud ve správním soudnictví. Tento svůj závěr podpořil odkazem na usnesení zvláštního senátu ze dne 20. 9. 2007, č. j. Konf 22/2006 - 8 (publikované pod č. 1952/2009 Sb. NSS; všechna rozhodnutí zvláštního senátu uvedená v tomto usnesení jsou dostupná na www.nssoud.cz). Senát č. 31, kterému věc následně připadla k projednání, se s tímto závěrem neztotožnil a podal k zvláštnímu senátu návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu. Podle názoru předkládajícího senátu se jedná o věc, v níž je dána pravomoc soudu v občanském soudním řízení, a to s ohledem na označení žaloby („žaloba podle § 249(2) o.s.ř.“), její obsah, který naznačuje, že se jedná o věc vkladu práva k nemovitostem, samotný petit i fakt, že spor vyplývá z restitučních nároků žalobců, o nichž bylo rozhodováno taktéž v občanskoprávním řízení.

K návrhu se podáním ze dne 22. 7. 2013 vyjádřili i žalobci. Podle jejich názoru se nejedná o otázku určení vlastnictví, ale o nesprávný postup správního úřadu, který odmítá respektovat pravomocné rozhodnutí moci soudní.

Zvláštní senát dospěl k řešení vzniklého kompetenčního sporu následovně:

Senát civilního úseku Krajského soudu v Brně, kterému byla věc původně přidělena, popřel svou pravomoc a dne 7. 5. 2013 nařídil věc převést na úsek správního soudnictví téhož soudu. Rovněž navrhovatel (senát správního úseku Krajského soudu v Brně), poté co mu byla věc postoupena, popírá svou pravomoc ve věci rozhodnout. Zvláštní senát proto shledal, že se jedná o negativní (záporný) kompetenční spor ve smyslu § 1 odst. 2 věty druhé mezi soudem v občanském soudním řízení a soudem ve správním soudnictví podle § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb., k jehož projednání a rozhodnutí je tímto zákonem povolán.

V nyní posuzované věci žalobci napadají postup žalovaného, který odmítl provést záznam jejich vlastnických práv, určených pravomocnými rozhodnutími soudů, do katastru nemovitostí.

K jejímu náležitému vyřešení je v první řadě nezbytné rozlišit provedení záznamu od vkladu práva k nemovitostem. Toto rozlišení vychází již ze samotného zákona č. 265/1992 Sb., podle jehož § 1 odst. 3 se zápisem rozumí vklad (§ 2), záznam (§ 7), poznámka (§ 9) nebo jejich výmaz. O vkladu podle § 2 zákona č. 265/1992 Sb. se vede správní řízení, které je zahájeno okamžikem doručení písemného návrhu účastníka řízení příslušnému katastrálnímu úřadu (§ 4 odst. 2), a lze jej provést jen na základě pravomocného rozhodnutí katastrálního úřadu (§ 3). Vkladem do katastru nemovitostí vznikají, mění se nebo zanikají věcná práva k nemovitostem (§ 2 odst. 2). Proti rozhodnutí o zamítnutí vkladu je přípustná žaloba podle části páté o. s. ř. (§ 5 odst. 4).

Naopak o záznamu podle § 7 zákona č. 265/1992 Sb. se nevede žádné správní řízení, a nemůže tedy ani být ukončeno rozhodnutím. Jak ostatně vyplývá z usnesení zvláštního senátu ze dne 31. 1. 2007, č. j. Konf 30/2006-5, publikovaného pod č. 1244/2007 Sb. NSS, *„jediným řízením podle zákona č. 265/1992 Sb. je řízení o vkladu; jen zde lze hovořit o účastnících, kteří se pak při podání žaloby stanou též účastníky řízení před soudem“*. V případě postupu podle § 7 věcná práva již vznikla, změnila se nebo zanikla (§ 7 odst. 1) a tato skutečnost se záznamem toliko zapíše do katastru nemovitostí, bez konstitutivních účinků (§ 14 odst. 2). Katastrální úřad pouze posuzuje, zda předložená listina (např. rozhodnutí soudu) splňuje formální požadavky podle § 8 odst. 1 a následně provede zápis do katastru, nebo v případě, že shledá, že listina není způsobilá k vykonání záznamu, listinu vrátí předkladateli (§ 8 odst. 2).

Ačkoli byla žaloba v nyní posuzovaném případě podána s odkazem na § 249 odst. 2 o. s. ř., tedy jakožto věc vkladu práva k nemovitostem, je třeba ji posoudit podle jejího obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.). Z výše uvedených skutkových okolností je přitom nepochybné, že jí minili žalobci zahájit proti Katastrálnímu úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno – město, spor ohledně neprovedení záznamu vlastnických práv. Žalovaný nevedl žádné správní řízení, a nemohl tak ani o věci rozhodnout, pouze shledal, že předložená rozhodnutí soudu nejsou způsobilá k vykonání záznamu a zaslal je zpět - postupoval tedy podle § 8 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb. I v žalobě se kromě odkazu na § 249 odst. 2 o. s. ř. v jejím nadpisu operuje výhradně s pojmem záznam, přičemž žalovanému není vytýkáno, že měl snad vést správní řízení a vydat rozhodnutí o vkladu podle § 2 a násl., ale že neprovedl záznam podle § 7 zákona č.

265/1992 Sb. Není tedy sporu, že se věc týká neprovedení záznamu, nikoliv zamítnutí vkladu.

Z tohoto důvodu se nemůže jednat o žalobu podle § 249 odst. 2 o. s. ř. Ostatně předpokladem k projednání věci podle části páté o. s. ř. je existence pravomocného rozhodnutí správního orgánu (§ 244 odst. 1 o. s. ř.), přičemž v posuzovaném sporu nebylo takové rozhodnutí vydáno.

Spíše než vkladu podle § 2 zákona č. 265/1992 Sb. má záznam svými atributy mnohem blíže poznámce podle § 9. Ani o záznamu ani poznámce se nevede správní řízení, nevychází se tedy správní rozhodnutí. V obou případech se jedná o úkony katastrálního úřadu, které nemají vliv na vznik, změnu nebo zánik práva (§ 14 odst. 2 a 3), a při zápisu poznámky se postupuje přiměřeně shodně jako v případě zápisu záznamu (§ 9 odst. 2).

Otázkou příslušnosti vydat rozhodnutí o žalobě proti zápisu poznámky v katastru nemovitostí se zabýval zvláštní senát ve výše citovaném usnesení sp. zn. Konf 30/2006:

„Poznámka (§ 9 zákona č. 265/1992 Sb.) je jednou z forem zápisu údajů o právních vztazích do katastru nemovitostí. Sama o sobě nemá vliv na vznik, změnu nebo zánik práva. (...) Tím se tato forma zápisu liší od vkladu práva, kterým naopak přímo vzniká, mění se či zaniká věcné právo k nemovitosti. Právě to bylo zřejmě důvodem pro výslovnou úpravu obsaženou v § 249 odst. 2 o. s. ř., který – ač v první řadě upravuje příslušnost soudů, a nikoli jejich pravomoc – výslovně označuje rozhodnutí ve věcech vkladu práva k nemovitostem jako rozhodnutí, o nichž má být vedeno řízení podle části páté občanského soudního řádu, a nikoli podle soudního řádu správního.

Kritériem pro rozlišení věcí soukromoprávních a věcí veřejnoprávních v činnosti katastrálního úřadu nemůže být pouhý fakt, že se věc týká vlastnického či jiného věcného práva (pak by totiž bylo možno paušálně a bez bližšího zkoumání označit jako soukromoprávní převážnou část agendy katastrálních úřadů, neboť jednou z nejvýznamnějších funkcí katastru nemovitostí je evidence věcných práv k nemovitostem jakožto práv nepochybně soukromých), nýbrž titul, který vede k vyznačení práva v katastru nemovitostí, a s tím související povaha úkonu, jímž katastrální úřad vnáší údaje o věcných právech do katastrálního operátu. Zatímco vklad práva provádí (přesněji řečeno o jeho povolení rozhoduje) katastrální úřad výlučně na návrh účastníků řízení, z nichž alespoň jeden je již v katastru nemovitostí zapsán jako osoba s věcným právem k nemovitosti, která je nepřímým předmětem právního vztahu, poznámku nezapisuje katastrální úřad na základě návrhu účastníků soukromoprávního vztahu jednajících ve vzájemné shodě, nýbrž na základě veřejné listiny či úkonu osoby třetí, již byl svěřen výkon veřejné moci (exekutor) nebo jež je nadána zvláštními pravomocemi (dražebník, správce podniku), případně na základě návrhu osoby, která se domáhá svého práva proti vůli osoby, jejíž právo je již v katastru evidováno. Před vkladem práva vykonává katastrální úřad svou rozhodovací pravomoc a rozhodnutím o povolení vkladu (nebo zamítnutím návrhu na povolení vkladu) autoritativně určuje, kdo z účastníků nově nabytí věcné právo (nebo u koho z nich zůstává věcné právo zachováno tak jako dosud). Zápisem poznámky však katastrální úřad o ničem nerozhoduje: toliko zaznamenává – aniž by se tomu mohl jakkoli vzepřít – právní skutečnosti nastalé nezávisle na vůli osob, kterým náleží věcná práva k nemovitostem evidovaným v katastru. Vklad práva je tak úkonem konstitutivním, skutečným

„rozhodováním“ *ve věci soukromého práva, kdežto zápis poznámky není vůbec rozhodováním, nýbrž pouhým úkonem s deklaratorními účinky, který katastrální úřad provádí z úřední povinnosti. (Podobně je tomu i u záznamu práva na základě rozhodnutí správního orgánu o vyulastnění, případně o nuceném omezení vlastnického práva zřízením věcného břemene: ani zde katastrální úřad nerozhoduje, pouze koná v souladu s vůlí jiného orgánu veřejné moci – k tomu srov. rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, publikované pod č. 448/2005 Sb. NSS.)“ (podtržení doplněno).*

Zvláštní senát v citovaném usnesení mj. na základě výše uvedené úvahy dospěl k závěru, že příslušným vydat rozhodnutí v případě žaloby proti zapsání poznámky je soud ve správním soudnictví. Vzhledem k výše uvedeným shodným znakům zápisu a poznámky podle zákona č. 265/1992 Sb. není důvodu se v nyní posuzovaném případě žaloby proti neprovedení záznamu práva do katastru nemovitostí od tohoto závěru odchýlit.

Závěr o příslušnosti správního soudu lze taktéž opřít o znění § 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), podle kterého soudy ve správním soudnictví poskytují ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon. V posuzované věci se takové ochrany žalobci domáhají, neboť pokud byly splněny podmínky k provedení záznamu do katastru nemovitostí a žalovaný jej neprovedl, došlo k zásahu do veřejných subjektivních práv žalobců na to, aby jejich soukromá práva vztahující se k nemovitostem byla předepsaným způsobem za splnění předepsaných podmínek zaznamenána ve veřejnoprávní evidenci (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 - 98, publikované pod č. 2206/2011 Sb. NSS, bod [28]).

Nad rámec lze uvést, že podle uvedeného usnesení rozšířeného senátu se lze soudní ochrany proti provedení či neprovedení záznamu do katastru nemovitostí domáhat v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 a násl. s. ř. s.

Lze tedy uzavřít, že z výše vyložených důvodů je k projednání a rozhodnutí o žalobě proti neprovedení záznamu vlastnického práva do katastru nemovitostí příslušný soud ve správním soudnictví.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány i soudy. Dále tedy bude senát č. 31 (senát úseku správního soudnictví) Krajského soudu v Brně pokračovat v řízení o této věci.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 15. ledna 2014

JUDr. Pavel Simon

předseda zvláštního senátu